

Крючкова Н. М.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри економіки та підприємництва

Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОГО КОМПОНЕНТА ПРОФЕСІЙНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ МАЙБУТНЬОГО ЕКОНОМІСТА

Найбільш важливим моментом осмислення нових підходів до утворення в цілому і до математичної освіти економістів і фінансистів зокрема є системний підхід до здійснення всіх видів перебудови освіти.

З одного боку, в нашому університеті є високий рівень економічної освіти, що дозволяє університету залишатися в числі провідних українських ЗВО і підтримувати високий професійний рівень наших випускників. Це підтверджується регулярно високими місцями ОНУ імені І.І. Мечникова в рейтингах вузів [1; 2]. З іншого боку, нашому університету необхідно відповідати сучасним стандартам європейського економічного і фінансового освіти. А це

завдання поки що не вирішується належним чином. Сучасний економіст за родом своєї діяльності в тому чи іншому обсязі вирішує два основні завдання: перша – чому склалася поточна економічна ситуація, і друга – що буде, якщо зробити конкретні дії. А це в свою чергу, є завдання економічного аналізу причинно-наслідкових зв'язків між факторами і результатами діяльності і завдання прогнозування наслідків даного впливу на економічну систему. Тому професія економіста вимагає розвиненого аналітичного мислення, знання методів статистичної обробки багатовимірних даних, факторного аналізу, а значить, хорошою математичної підготовки. Найбільш важливим є здатність виділяти в безлічі різнорідних чинників саме ту їх абстрактну сутність, яка і дозволяє застосовувати для дослідження різні математичні методи. Необхідно отримати постановку задачі в економічних термінах, перетворити її в задачу, визначити моделі і методи, що дозволяють отримати рішення, вирішити поставлену задачу на основі сучасних методів і інформаційних технологій, а потім інтерпретувати отриманий результат знову в економічних термінах.

Вивчення досвіду зарубіжних університетів, наприклад, лондонської школи економіки, дозволяє зробити висновок про те, що математика досить широко затребувана при вивченні економічних дисциплін [3].

Математичні методи широко представлені в таких дисциплінах, як «Макро-економіка», «Прогнозування соціально-економічних процесів», «Економічна статистика», «Моделювання макроекономічної динаміки» тощо.

Системне моделювання та управління розвитком зумовлюють особливості аналітичної роботи зі стратегічного планування, пов'язані з:

- розумінням і структуруванням стратегічних проблем, необхідністю предмодельного проведення системних досліджень.

- взаємозв'язок завдань аналізу-синтезу, орієнтованих на цільове управління;

- участю експертів в процедурах системного моделювання, підготовки та аналізі сценаріїв розвитку, – когнітивна складова процесу прийняття рішень, що оперує ментальними моделями, знаннями, евристичними, з урахуванням суб'єктивного фактора;

- поєднанням кількісних (моделей) і якісних (експертних оцінок) методів, формальних і експертних методів в процедурах підготовки стратегічних рішень;

- наявністю понятійної (онтології – змістовність, властива суб'єкту управління) і предметної (об'єкт дослідження) складовими стратегічних рішень в управлінні;

- конвергентні складової прийняття рішень;

- багатокритеріальна, невизначеність (суб'єктивність) вибору цілей і критеріїв прийняття рішення;

- неповнота облікової інформації, недостатній рівень достовірності вихідних даних про зовнішнє середовище, невизначеність майбутнього;

- розподіл управлінських рішень в часі (сценарний підхід, застосування методів генерації та аналізу сценаріїв).

Таким чином, рішення стратегічних завдань в області формування математичного компонента професійного інструментарію майбутнього економіста вимагає оперування баченням (моделювання цілей і їх усвідомлення), знаннями (онтологіями, експертизою), інформацією, архітектурою рішень (генерація і вибір сценаріїв) і передбачає створення полімодельних аналітичних інформаційних систем.

Для вирішення стратегічних завдань і проблем необхідна імплементація:

- методів і інструментів розуміння проблем і їх структуризації (онтологічна теорія);
- інструментів стратифікованого опису складної системи (структурно-функціональне моделювання) і деталізації процесів функціонування і розвитку (динамічне моделювання);
- інструменти та методи генерації і узгодження сценаріїв стратегічного розвитку.

Література:

1. Ranking Web of Universities. URL: <http://www.webometrics.info/en>.
2. Рейтинг університетів «ТОП-200 Україна» 2018. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/rating/60985>.
3. Гончаренко В.М. О роли математики в современной экономической науке // Вестник Финансового университета. 2014. № 5(83). С. 131-136.